

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 158/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. B., M., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., M., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P/180/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. B. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2012 doručená sťažnosť P. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P/180/2009.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: *„Dňa 12. 10. 2009 podal..., ako otec maloletých detí L. B... a A. B... ktoré mu boli zverené do osobnej starostlivosti rozsudkom Okresného súdu v Martine 16 P/223/2007 zo dňa 13. 10. 2008 na Okresný súd... návrh na zmenu výšky výživného...*

Po vykonanom dokazovaní vydal dňa 27. 1. 2010 Okresný súd... rozsudok č. k. 20 P/180/2009, ktorým zaviazal matku platiť zvýšené výživné na maloletého L. vo výške 100 EUR a na maloletého A. 80 EUR mesačne. Nedoplatok na výživnom povolil matke splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach...

Voči rozsudku okresného súdu podala matka maloletých odvolanie dňa 4. 3. 2010. Dňa 19. 5. 2010 vydal Krajský súd v Žiline uznesenie, ktorým zrušil rozsudok Okresného súdu v Martine a vec mu vrátil na nové konanie...

Uznesenie Krajského súdu v Žiline bolo doručené Okresnému súdu v Martine 28. 6. 2010. Uvedené rozhodnutie okresný súd doručil právnomu zástupcovi otca maloletých detí dňa 15. 10. 2010 spolu s termínom pojednávania ktorý bol vytýčený na deň 10. 11. 2010.

Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 25. 3. 2011 a 23. 11. 2011... Okresný súd nevyužil možnosti, aby získal od matky požadované doklady.

Vo veci bolo nariadené pojednávania tiež na deň 5. 10. 2011, ktoré súd zrušil z dôvodu PN sudkyne...

Na základe uvedených skutočností je sťažovateľ presvedčený, že týmto nedbalým postupom a nečinnosťou Okresného súdu... sú porušované jeho základné ľudské práva a slobody priznané mi čl. 48 ods. 2 Ústavy... 6 ods. 1 Dohovoru...“

3. Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález tohto znenia:

„Vo veci starostlivosti súdu o maloletého L. B... a maloletého A. B... o zvýšenie výživného... bolo porušené základné právo P. B., otca maloletých detí na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu... v konaní 20 P/ 180/2009.

Porušiteľovi sa prikazuje, aby vo veci konal.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3.000,- EUR, ktoré je Okresný súd... povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. Š... v sume 323,50 EUR ...a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré

mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

9. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na

ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

10. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

11. Sťažovateľ v súvislosti s prebiehajúcim súdnym konaním doručil 31. januára 2012 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. Spr. 2006/12 z 29. februára 2012 uznala, že v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P/180/2009 došlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Okrem toho predsedníčka okresného súdu oznámila, že prijala konkrétne opatrenia na nápravu spočívajúce v tom, že vydala opatrenie sp. zn. Spr. 212/12, „... ktorým uložila zákonnej sudkyňi vykonávať vo veci sp. zn. 20 P/180/2009 potrebné relevantné úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej a to jedenkrát za mesiac...“.

12. Vzhľadom na to, že od podania sťažnosti na prietahy v súdnom konaní z 31. januára 2012 (na ktorú odpovedala predsedníčka okresného súdu listom z 29. februára 2012, pozn.) do doručenia sťažnosti ústavnému súdu (22. marca 2012) uplynul len krátky čas na zjednanie nápravy, posúdil ústavný súd podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľa iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú (rozumnú) lehotu na realizáciu prijatých opatrení proti zbytočným prietahom vo veci samej (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06).

13. Postup sťažovateľa v okolnostiach daného prípadu preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za splnenie požiadavky namietania prietáhov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

14. Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami uvedenými v sťažnosti.

16. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prietáhom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. apríla 2012